

21.12.1979

Opastinsita
Semätorbror 7

00520 HELSINKI
HELSINGFORS 52

Puhelin 1511
Telefon

... Työeläkelaitoksille

SUKUPOLVENVAIHDOSLÄKKEEN ALAIKÄRAJAN ALENTAMINEN JA ELÄKKEEN SAAMISEN
EHTOJEN LIEVENTÄMINEN

Tasavallan presidentin esittelyssä 14.12.1979 vahvistettiin lait maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta sekä sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen alaikärajan väliaikaisesta alentamisesta annetun lain kumoamisesta.

Nyt hyväksytyjen säännösten mukaan sukupolvenvaihdoseläkkeeseen ovat oikeutettuja 1.1.1980 lukien vuonna 1925 tai sitä ennen syntyneet miespuoliset maatalousyrittäjät.

Samanaikaisesti annettiin Eduskunnalle esitys maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan lievennettäväksi sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen ehtoja.

Uusia säännöksiä on tarkoitus soveltaa vuoden 1980 alusta.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITTEET

Laki maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta
Laki sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen alaikärajan väliaikaisesta alentamisesta annetun lain kumoamisesta
Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Laki
maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta.

Annettu Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1979.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 15 päivänä maaliskuuta 1974 ja 7 päivänä tammikuuta 1977 annetuilla laeilla (219/74 ja 20/77), siitä mainitulla 7 päivänä tammikuuta 1977 annetulla lailla kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti seuraavasti:

6 a §.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, on myös sellaisella vuonna 1925 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä, joka sanotussa momentissa tarkoitetulla tavalla pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1980.

Lakia sovelletaan niihin tapauksiin, joissa viljelmän luovutus tapahtuu tai, eläkkeen perustuessa maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 15 päivänä maaliskuuta 1974 ja 21 päivänä toukokuuta 1976 annetuilla laeilla (219/74 ja 414/76), sanotussa pykälässä tarkoitettu ehdollinen päätös annetaan vuoden 1980 aikana.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1979.

Tasavallan Presidentti

Sosiaali- ja terveysministeri

Laki

**sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen alaikärajan väliaikaisesta alentamisesta
annetun lain kumoamisesta.**

Annettu Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1979.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen alaikärajan väliaikaisesta alentamisesta annettu laki (443/78). Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1980.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1979.

Tasavallan Presidentti

Sosiaali- ja terveysministeri

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan lievennettäviksi sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen ehtoja ja joustavoitettavaksi muutoinkin järjestelmän toimeenpanoa. Eläkeoikeutta harkittaessa luopujan maatalouden ulkopuoliset sivutulot vaikuttaisivat vähemmän kuin tähän saakka. Työkyvyttömyyseläkkeen vaikutusta eläkeoikeuteen tarkennettaisiin siten, että esteenä sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiselle olisi vain toistaiseksi myönnetty kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

Luovutettavan maatalon jatkamiskelpoisuuden määrittelyä ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että luovutuksensaajan ennestään omistama, lähistöllä sijaitseva maatila voitaisiin ottaa jatkamiskelpoisuuteen vaikuttavana huomioon. Esityksen mukaan laajennettaisiin mahdollisuuksia jättää varsinaisen luovutuksen ulkopuolelle tilan maataloudellisen käytön kannalta mer-

kityksettömiä alueita. Luovutuksensaaja saisi myöhemmin myydä vastaanottamastaan maatilasta tontteja ja muitakin alueita ulkopuolille edellyttäen, että myynti ei johda tilan pirstomiseen. Luovutuksensaajalle annettaisiin myös oikeus hyväksyttävästä syystä väliaikaisesti keskeyttää tilan viljelyyn velvoittavan sitoumuksensa täyttämisen.

Ehdotuksen mukaisesti voisi viljelijä, jolla ei ole rintaperillistä tai jonka rintaperillinen ei muutoin tule luovutuksensaajana kysymykseen, myydä tilansa muullekin lain kelpoisuusehdot täyttävällä henkilöllä. Lisäksi ehdotetaan myös eräitä teknisiä tarkistuksia, joiden tarkoituksena on niveltää sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmä nykyistä paremmin 1 päivänä huhtikuuta 1977 voimaantulleen maatalolain säännöksiin.

Uusia säännöksiä on tarkoitus soveltaa vuoden 1980 alusta.

PERUSTELUT.

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset.

1.1. Sivuanasiat.

Maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL; 467/69), johon sukupolvenvaihdoseläkettä koskevat säännökset liitettiin vuoden 1974 alusta, 6 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että maatalousyrittäjä on saanut vähintään viiden vuoden ajan välittömästi ennen tilan luo-

vutusta pääasiallisen toimeentulonsa MYEL:ssa tarkoitetusta yrittäjätoiminnasta. Maatalouden piirissä näyttää olevan yleisenä kehityssuuntana, että viljelijä hankkii yhä suuremman osan tuloistaan maatilansa ulkopuolelta. Sivuanasiat voivat koostua esimerkiksi kokouspalkkioista tai maatalouden yhteydessä harjoitettavasta toiminnasta, joka asiallisesti ottaen on MYEL:n mukaista, mutta jota ei verotuskäytännön vuoksi voi siihen ilman muuta lukea. Sanottu säännös on johtanut siihen, että sukupolvenvaihdoseläkehakemus on jouduttu hylkäämään sellai-

selta henkilöltä, jota asiallisesti ottaen voidaan pitää päätoimisena maanviljelijänä. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan MYEL:n 6 a §:n 1 momentin 1 kohtaa muutettavaksi siten, että maatalousyrittäjän pitäisi saada MYEL:ssä säädetystä yrittäjätoiminnasta, ottaen huomioon sen laatu ja laajuus, toimeentulostaan ainakin puolet. Sivutuloverotuksessa kiinnitettäisiin huomiota verotuksessa todettuihin tuloihin.

1.2. Toistaiseksi myönnetty työkyvyttömyyseläke.

Sukupolvenvaihdoseläkettä ei MYEL:n 6 a §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan voida myöntää, jos maatalousyrittäjä saa luopumishetkellä kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai MYEL:n mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä. Sukupolvenvaihdoseläkkeenä maksetaan perusmäärä ja lisäosa. Perusmäärä on saman suuruinen kuin luovutuksenantajan MYEL:n mukainen täysi työkyvyttömyyseläke ja lisäosa yhtä suuri kuin lapsettoman yksinäisen henkilön kansaneläkkeen perusosan ja täysimääräisen tukiosan yhteenlaskettu määrä kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitetussa kolmannessa kuntaryhmässä.

Nykyisen säännöksen mukaan sukupolvenvaihdoseläkkeen saannin estää MYEL:n mukainen täysi työkyvyttömyyseläke. On esiintynyt tapauksia, joissa MYEL:n mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavalle ei ole myönnetty kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä. Jos hän olisi voinut siirtyä sukupolvenvaihdoseläkkeelle, hän olisi saanut kansaneläkettä vastaavan eläketurvan sukupolvenvaihdoseläkkeen lisäosan muodossa. Edellä mainitun epäkohdan korjaamiseksi ehdotetaan MYEL:n 6 a §:n 1 momentin 3 kohtaa muutettavaksi siten, että sukupolvenvaihdoseläkkeen saannin estävä vaikutus olisi vain toistaiseksi myönnettyllä kansaneläkelain mukaisella työkyvyttömyyseläkkeellä. Samalla ehdotetaan MYEL:n 6 c §:n 3 momenttiin tehtäväksi edellä mainitusta muutoksesta aiheutuva tekninen tarkennus.

1.3. Jatkamiskelpoisuus ja pirstominen.

Aikaisemmin sukupolvenvaihdoseläkettä koskevat säännökset ja myös valtion maankäyttötoimintaan liittyvät lainoitussäännökset lähtivät siitä, että maatilan saa luovuttaa vain yhdelle henkilölle tai aviopuolisoille yhteisesti. Maati-

lalaissa, joka on tullut voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1977, on omaksuttu periaate, jonka mukaan luovutuksensaajana voi olla useampikin henkilö yhdessä. Tätä periaatetta olisi sovellettava myös sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmässä. Usean luovutuksensaajan hyväksyminen myös sukupolvenvaihdoseläketapauksissa edellyttäisi kuitenkin sitä, että heille luovutettava maatila on pinta-alansa ja muiden tuotantotedellytystensä puolesta niin suuri, että se voi antaa kullekin luovutuksensaajalle perheineen MYEL:ssä tarkoitetun toimeentulon. Tästä ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös maatilan jatkamiskelpoisuutta koskevaan MYEL:n 6 b §:n 1 momenttiin.

Maatilan jatkamiskelpoisuutta määriteltäessä otetaan nykyisten säännösten mukaan huomioon vain luovutuksen kohteena oleva maatila. Eräissä tapauksissa voidaan tosin arvioon ottaa mukaan luopujan harjoittama kalastustoiminta ja porotalous. Luovutuksensaaja on sukupolvenvaihdosta odotellessaan saattanut hankkia niemiä maatalousmaata voidakseen viljellä sitä yhdessä päätilan kanssa saatuaan sen haltuunsa. Vaiheittaisen sukupolvenvaihdoksen helpottamiseksi ja jotta luovutuksensaaja sukupolvenvaihdosta odottaessaan voisi ostaa suoraan lisämaata ja saada tällä tavoin tuntumaa maatalouden harjoittamiseen, ehdotetaan MYEL:n 6 b §:n 2 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan luovutuksensaajan tai hänen aviopuolisonsa ennestään omistama maatila voitaisiin ottaa jatkamiskelpoisuudessa huomioon, jos se maatilalain mukaan sopisi päätilaan lisäalueeksi. Säännös ei kuitenkaan koskisi aluetta, joka on hankittu yhden vuoden aikana ennen luovutusta. Samassa tarkoituksessa ehdotetaan MYEL:n 6 a §:n 3 momenttiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan viljelyvaatimuksen estämättä maatilan peilot voitaisiin vuokrata luovutuksensaajalle enintään yhdeksi vuodeksi välittömästi ennen luovutusta.

Voimassa olevien säännösten mukaan sukupolvenvaihdoseläkettä ei myönnetä, jos maatilaa on 19 päivän lokakuuta 1973 jälkeen pirstottu. Tämä päivämäärä on se, jolloin hallituksen esitys sukupolvenvaihdoseläkettä koskeviksi säännöksiksi ensi kerran annettiin eduskunnalle. Maatilalainoitusta koskevien säännösten mukaan maatilaa ei ole saanut pirstoa maatilalain voimaantulon eli 1 päivän huhtikuuta 1977 jälkeen. Yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi sukupolvenvaihdoseläkettä ja lainoitusta

koskevista säännöksissä ehdotetaan MYEL:n 6 b §:n 4 momenttia muutettavaksi siten, että pirstomisen kannalta ratkaiseva ajankohta olisi sanottu maatilalain voimaantulo.

1.4. Pidätysoikeuden laajentaminen.

MYEL:n nykyiset säännökset antavat luopujalle mahdollisuuden pidättää itselleen ja lähisukulaisilleen asuntontteja sukupolvenvaihdoskaupan yhteydessä. Niin ikään voidaan pidättää itselle tai ulkopuoliselle alue, jolla on huomattavasti suurempi arvo käytettynä muuhun kuin maatilataloudellisiin tarkoituksiin. Nykyiset säännökset ovat kuitenkin osoittautuneet käytännössä ahtaiksi. Vakiintuneen tulkinnan mukaan ei pidätettävä tontti ilman erityistä syytä saa olla niin suuri, että sen rakennusjärjestyksen mukaisesti voi edelleen jakaa kahdeksi. Eräissä tapauksissa olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista antaa mahdollisuus suuremmankin tontin pidättämiseen. Näin on esimerkiksi silloin, kun alue muodostaa selvästi erillisen kokonaisuuden, tai kun on olemassa maisemallisia syitä taikka aluetta on jo aikaisemmin pidetty erillisenä tonttina. MYEL:n 6 b §:n 3 momentin 1 kohtaan ehdotetaan sanonnallista muutosta, joka mahdollistaisi nykyistä laajemman tulkinnan.

Jos kysymyksessä on suurehko maatila, vaatii tilakaupan rahoitus usein erityisjärjestelyjä. Tämä koskee erityisesti luovutuksensaajan sisaruksille maksettavia osuuksia kauppahinnasta. Näiden järjestelyjen helpottamiseksi ehdotetaan MYEL:n 6 b §:n 3 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan luopujan rintaperillisille voitaisiin kaupan yhteydessä luovuttaa sellainen osa maatilalan tavanomaista huomattavasti suuremmasta metsämaasta, jonka pidättäminen ei ole esteenä maatilalain mukaisen lainan myöntämiselle. Tällainen pidätysmahdollisuus koskisi vain niin sanottuja ylisuuria metsämaita, joiden kokonaisuutena siirtäminen luovutuksensaajalle ei ole maatalouden rakenteen säilyttämiseksi tarpeellista.

Sukupolvenvaihdoseläkettä koskevat säännökset edellyttävät, että luovutuksensaaja pitää luovutetun maatilalan omistuksessaan ja viljelee sitä ainakin viisi vuotta. Kielto luovuttaa pois tilan maita on ehdoton. Ratkaisukäytännössä on katsottu tapauksissa, joissa luovuttaja ei ole käyttänyt tontin tai muun alueen pidätysoikeuttaan tilakaupassa, että luovutuksensaaja voi luovuttaa edellä mainittuja alueita samalle piirille

kuin mihin luovuttajan pidätysoikeus kohdistuu, rikkomatta sitoumustaan yrittäjätoiminnan jatkamisesta.

Maatilalainoitusta koskevat säännökset sallivat maatilalan ostajalle edellä mainittua laajemman oikeuden luovuttaa tontteja. Tällainen mahdollisuus olisi luovutuksensaajalle tarpeen usein myös maatilalan kehittämistä tarkoittavien investointien rahoittamiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan MYEL:n 6 f §:n 2 momentissa tarkoitettua luovutuksensaajan sitoumusta muutettavaksi siten, että hänen tulisi pitää maatalaomistuksessaan pirstomattomana. Kysymys pirstomisesta ratkaistaisiin samojen periaatteiden mukaan kuin maatilalakia sovellettaessa. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että tilasta voisi luovuttaa pois tontti- ja muita alueita, jotka ovat merkityksettömiä tilan maatilataloudellisen käytön kannalta tai jolla on huomattavasti suurempi arvo käytettynä muussa kuin maatalouden tarkoituksessa.

1.5. Pinta-alan mukaisten osuuksien tarkentaminen.

MYEL:n 6 a §:n 1 momentin johdantokappaleen mukaan tulee luopujan omistaa vähintään yksi neljäsosa luovutettavasta maatilasta. Toisaalta ei luovutuksensaaja puolisoineen saa MYEL:n 6 b §:n 3 momentin johdantokappaleen mukaan omistaa siitä enempää kuin puolet. Jos luopuja tai luovutuksensaaja omistavat määrälöjät maatilasta, on kysymyksessä olevien murto-osien toteutuminen laskettu käyttämällä MYEL:n 2 §:n 2 momentin mukaisesti muunnettua maatalousmaabehtareita. Tämä laskutapa johtaa toisinaan kohtuuttomaan tulokseen, jos luopuja on jättänyt omalle osuudelleen maatilalan rakennukset. Tällöin hän asiallisesti omistaa maatilasta enemmän kuin MYEL:n mukaisen hehtaarien osoittaman osuuden. Tästä syystä esitetään pykälään lisättäväksi uusi kuudes momentti, jonka mukaan maatilalan asuin- ja talousrakennukset voitaisiin ottaa luopujan eduksi huomioon kysymyksessä olevia murto-osia laskettaessa. Säännöstä olisi poikkeusluonteisena sovellettava vain rajatapauksiin.

1.6. Luovutuksensaajien piirin laajentaminen.

MYEL:n 6 b §:n 5 momentin mukaan luovutuksensaajan tulee olla maatalousyrittäjä tai hänen aviopuolisonsa tahi näiden veljen tai si-

saren lapsi taikka tällaisen lapsen jälkeläinen tai aviopuoliso. Lapsena pidetään myös avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta, joka on laillisesti tunnustettu tai jolla on tunnustetun lapsen asema, sekä ottolasta ja kasvattilasta. Viljelijöiden ikärakenne on niin epäedullinen, että riittävää määrää jatkajia ei ole saatavissa elinkeinon omasta piiristä. Jollei tällaista sukulaista ole tai tämä ei muusta syystä tule kysymykseen luovutuksensaajana, olisi luovutuksensaajaksi voitava hyväksyä laissa säädetty muut vaatimukset täyttävä henkilö. Luovutuksensaajien piirin laajentaminen merkitsisi sitä, että ratkaiseva huomio olisi kiinnitettävä luovutuksensaajan kelpoisuuteen viljelijäksi. Riittävän ammattitaidon lisäksi on erityinen paino asetettava luovutuksensaajan iälle. Koska järjestelmä on tarkoitettu välittämään tilakauppoja kahden sukupolven välillä, on edellytettävä, että luopujan ja luovutuksensaajan välinen ikäero on yleensä vähintään 20 vuotta. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan MYEL:n 6 b §:n 5 momenttia muutettavaksi siten, että luovutuksensaajana olisi pääsääntöisesti rinta-perillinen. Jollei tällaista perillistä ole tai hän ei muusta syystä tule luovutuksensaajana kysymykseen, voitaisiin luovutuksensaajaksi hyväksyä muukin henkilö.

1.7. Luovutus osituskirjalla.

MYEL:n 6 a §:n 2 momentin mukaan voidaan leskelle myöntää sukupolvenvaihdoseläke, jos hän myy luovutuksensaajalle osuutensa kuolinpesään, johon kuuluu luovutettava tila. Samoin voidaan menetellä, jos kuolinpesän osakkaat yhdessä luovuttavat tilan. Oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu, ettei pelkkä perillisten ja lesken väliseen ositukseen perustuva luopuminen tuo oikeutta sukupolvenvaihdoseläkkeeseen. Leski saattaa siis menettää oikeutensa sukupolvenvaihdoseläkkeeseen pelkästään siitä syystä, ettei ositusta tehtäessä asiakirjoja ole osattu laatia luovutussopimuksen muotoon. Tämän estämiseksi ehdotetaan sanottuun lainkohtaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan leski olisi periaatteessa sukupolvenvaihdoseläkkeeseen oikeutettu, jos perillisten ja hänen välisessä osituksessa luovutuksensaaja saa omistuksensa luovutettavan viljelmän. Eläkkeen saamiseksi on kuitenkin kaikkien muiden perikunnan osakkaiden luovutettava osuutensa.

1.8. Luovuttajan ja luovutuksensaajan sitoutumukset.

Jos sukupolvenvaihdoseläkettä saava henkilö ryhtyy harjoittamaan maataloutta, on eläke MYEL:n 6 d §:n 5 momentin mukaan lakkautettava. Erityisestä syystä voidaan maksamista kuitenkin jatkaa. Nykymuodossaan säännös on ankara, koska se yleensä pakottaa lakkauttamaan koko eläkkeen. Lakkauttamis seuraamus olisi kuitenkin voitava paremmin mitoittaa luopujan menettelyä vastaavaksi. Tästä syystä ehdotetaan sanottua lainkohtaa muutettavaksi siten, että eläkkeen voisi lakkauttaa myös osaksi tai määrääjäksi.

MYEL:n 6 f §:n 3 momentin mukaan luovutuksensaajan on sitouduttava pitämään luovutettu viljelmä omistuksessaan ja harjoittamaan sillä maataloutta vähintään viiden vuoden ajan. Käytännössä on kuitenkin esiintynyt tarvetta poiketa sanotusta säännöksestä. Näin on esimerkiksi silloin, kun luovutuksensaaja menee suorittamaan asevelvollisuuttaan tai opiskelemaan. Tämän vuoksi ehdotetaan MYEL:n 6 f §:n 2 momenttiin otettaviksi säännökset viljelyn jatkamista koskevan sitoumuksen keskeyttämisestä. Keskeytys olisi mahdollinen asevelvollisuuden, maataloudellisten ammattiopintojen tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi. Jos kuitenkin keskeytys jatkuisi pitemmän ajan kuin vuoden, maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tulisi pidentää sitoumuksen voimassaoloaikaa vastaavalla ajalla. Tästä voitaisiin poiketa, jos luovutuksensaaja osoittaa, että hän itse, hänen puolisonsa tai toinen luovutuksensaaja täyttää velvoitteet keskeytyksen ajan. Lisäksi ehdotetaan MYEL:n 6 g §:ään otettavaksi säännös, jonka mukaan luovutuksensaaja voisi saada ennakkopäätöksen siitä, onko hänen aikomansa menettely katsottava viljelytoiminnan harjoittamista koskevan sitoumuksen keskeyttämiseksi.

Jos luovutuksensaaja rikkoo viljelyn jatkamissitoumuksen, on maatalousyrittäjien eläkelaitoksen velvoitettava hänet korvaamaan sukupolvenvaihdoseläkkeen pääoma-arvo. Perittäville määrälle ei eläkelaitos kuitenkaan voi periä korkoa, mikä johtaa siihen, että maksamista helposti pitkitetään. Tästä syystä ehdotetaan MYEL:n 6 f §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että pääoma-arvosta olisi maksettava kymmenen prosentin vuotuinen korko päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Korko olisi myös ulosottokelpoinen.

2. Asian valmistelu.

Esitys rakentuu luopumisjärjestelmien kehittämistoimikunnan I mietinnön (komiteanmietintö 1979: 46) pohjalle. Toimikunta jatkaa edelleen työtään selvittääkseen, olisiko ja missä muodossa luopumiseläkelakeja jatkettava niiden soveltamisajan päätyttyä eli olisiko niitä sovellettava vielä vuoden 1980 jälkeenkin tapahtuviin luopumisiin.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset.

Jos sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmää ei jatketa vuoden 1980 jälkeen tapahtuviin luovutuksiin, esityksestä aiheutuvat vuotuiset lisäkustannukset olisivat ensimmäisenä vuonna 0,5, toisena 0,9, kolmantena 0,9 ja neljäntenä 0,8 miljoonaa markkaa. Mikäli taas järjestelmää jat-

ketaan vielä vuoden 1980 jälkeenkin, olisivat vastaavat vuotuiset lisäkustannukset 0,5, 1,3, 2,1 ja 3,1 miljoonaa markkaa. Lisäkustannukset tulisivat kaikki valtion vastattaviksi.

4. Voimaantulo.

Uusia säännöksiä on tarkoitus soveltaa vuoden 1980 alusta. Näitä säännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi tapauksiin, joissa viljelmän luovutus on tapahtunut tai maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös eläkkeen perustuessa sanottuun pykälään on annettu ennen 1 päivää tammikuuta 1980.

Eläkkeen lakkauttamista koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös aikaisemmin luopuneeseen eläkkeensaajaan, jos hän rikkoo uusien säännösten voimaantulon jälkeen velvoitettaan olla harjoittamatta maataloutta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 6 b §, 6 c §:n 3 momentti, 6 d §:n 5 momentti, 6 e §:n 1 momentin 2 kohta, 6 f §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 g §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 a §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta sekä 6 d §:n 5 momentti 7 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa (20/77), 6 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 c §:n 3 momentti 15 päivänä maaliskuuta 1974 annetussa laissa (219/74), 6 b § mainituissa 15 päivänä maaliskuuta 1974 ja 7 päivänä tammikuuta 1977 annetuissa laeissa sekä 21 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (414/76) sekä 6 e §:n 1 momentin 2 kohta, 6 f §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 g §:n 4 momentti mainituissa 21 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

6 a §.

Maatalousyrittäjällä, joka luovuttaa jatkamiskelpoiseksi katsottavan, kokonaan tai osaksi, kuitenkin vähintään neljäsosalta, omistamansa viljelmän 6 b §:ssä tarkoitettulle luovutuksen-saajalle ja pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, on oikeus saada sukupolvenvaihdos-eläkettä edellyttäen:

1) että hän vähintään viiden vuoden ajan välittömästi ennen luovutusta on viljelmällä asuen harjoittanut maataloutta 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla ja että hänen on sanotun ajan katsottava tässä laissa tarkoitettua yrittäjätoiminnasta ottaen huomioon sen laatu ja laajuus saaneen toimeentulostaan ainakin puolet;

3) että hän luovutuksen tapahtuessa ei saa kansaneläkelain mukaista toistaiseksi myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä; ja

Maatalousyrittäjän aviopuolisolla, joka täyttää muut 1 momentissa mainitut eläkkeen saamisen edellytykset, on oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä, vaikka hänellä ei ole omistusoikeutta luovutettavaan viljelmään. Aviopuoliso on rinnastetaan maatalousyrittäjän leski, jos luovutettava viljelmi kuuluu omaisuuteen, johon leskellä on avio-oikeus. Tällöin pidetään 1 momentissa tarkoitettuna luovutuksena myös lesken ja perillisten välistä ositusta, jossa luovutuksensaaja saa omistukseensa sanotun viljelmän.

Sukupolvenvaihdoseläkettä voidaan myöntää maatalousyrittäjälle, joka ei täytä 1 momentin 1 kohdassa säädettyä viljelmällä asumista koskevaa edellytystä, jos siihen on erityisiä syitä. Sanotun kohdan maatalouden harjoittamista koskevan säännöksen estämättä voidaan viljelmän pellot vuokrata luovutuksensaajalle enintään yhdeksi vuodeksi välittömästi ennen luovutusta.

6 b §.

Jatkamiskelpoisena pidetään viljelmää, jonka käyttäminen maataloustuotannossa on tarkoituksenmukaista ja josta luovutuksensaajan perheineen voidaan arvioida saavan toimeentulonsa. Viljelmää, joka sijaitsee alueellisen kehittämisen edistämiseksi annetussa laissa (451/75) tarkoitettulla kehitysalueella, pidetään kuitenkin jatkamiskelpoisena, jos luovutuksensaaja perheineen voi saada siltä pääasiallisen toimeentulonsa. Jatkamiskelpoisuuteen vaikuttavana ei kuitenkaan pidetä aluetta, joka on hankittu viljelmään viimeisen vuoden aikana ennen luovutusta. Jatkamiskelpoisuutta harkittaessa on otettava huomioon viljelmän pelto- ja metsäpinta-ala, sen tilusten sijainti ja muut luontaiset tuotantoedellytykset, asuin- ja talousrakennusten kunto ja muut näihin verrattavat seikat. Jos viljelmi luovutetaan useammalle kuin yhdelle luovutuksensaajalle, jotka eivät ole aviopuolisoita, katsotaan se jatkamiskelpoiseksi vain, jos kukin luovutuksensaajista perheineen voi saada edellä tarkoitettua toimeentulonsa.

Viljelmän jatkamiskelpoisuutta harkittaessa otetaan myös huomioon sellainen ammattimainen kalastustoiminta ja porotalous, josta luovutetaan luovutuksensaajan hyväksi samalla kertaa kuin viljelmästä, sekä luovutuksensaajan tai

hänen aviopuolisonsa ainakin yhden vuoden ennen luovutushetkeä omistama viljelmi, joka maatilalain (188/77) mukaisesti soveltuu luovutuksen kohteena olevaan viljelmään lisäalueeksi. Asetuksella voidaan säätää tarkemmin, millaisin perustein ratkaistaan viljelmän jatkamiskelpoisuus.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että viljelmi luovutetaan kokonaisuudessaan luovutuksensaajalle. Eläkkeen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että luovutuksensaaja ei yksin tai yhdessä aviopuolisonsa kanssa taikka luovutuksensaajan aviopuoliso yksin omista enempää kuin puolet viljelmästä. Jos luovutuksensaajia on useita, lasketaan edellä mainittua säännöstä sovellettaessa luovutuksensaajien ja aviopuolisoiden osuudet yhteen. Luovuttajalla on kuitenkin oikeus, jollei toimenpide haittaa viljelmän tarkoituksenmukaista maatalotaloudellista käyttöä, pidättää viljelmästä

1) itselleen ja kullekin rintaperilliselleen sekä otto- ja kasvattilapselleen kohtuullisen kokoinen tontti vakinaisen tai vapaa-ajan asunnon rakentamista varten;

2) itselleen tai toiselle alue, jolla on huomattavasti suurempi arvo käytettynä muuhun kuin maatalotaloudellisiin tarkoituksiin; ja

3) rintaperillisilleen sellainen osa viljelmän tavanomaista huomattavasti suuremmasta metsämaasta, jonka pidättäminen ei ole esteenä maatilalaissa tarkoitettua lainan myöntämiselle luovutuksensaajalle.

Oikeutta sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiseen ei ole, jos luovuttaja on 1 päivänä huhtikuuta 1977 tai sen jälkeen luovuttanut viljelmästäan niin olennaisen osan, että luovutusta on pidettävä tilan pirstomisena.

Luovutuksensaajan tulee olla luovuttajan tai tämän aviopuolison rintaperillinen, joka ikänsä, ammattitaitonsa ja muiden ominaisuuksiensa puolesta voidaan katsoa sopivaksi harjoittamaan maatilataloutta viljelmällä. Jollei tällaista sukulaista ole tai tämä ei muusta syystä tule luovutuksensaajana kysymykseen, voidaan luovutuksensaajaksi hyväksyä edellä mainitut vaatimukset täyttävä muu henkilö. Lisäksi edellytetään, että sukupolvenvaihdoksen tukemista ei ole pidettävä ilmeisen epätarkoituksenmukaisena luovutuksensaajan taloudellisen aseman ja muiden olosuhteiden takia.

Viljelmän asuin- ja talousrakennukset voidaan

ottaa huomioon eläkkeenhakijan eduksi ratkais-
taessa, omistaako maatalousyrittäjä 6 a §:n 1
momentin johdantokappaleessa tarkoitetun nel-
jäosan taikka luovutuksensaaja puolisoineen
edellä 3 momentin johdantokappaleessa tarkoi-
tetun suuremman osuuden kuin puolet viljel-
mästä.

6 c §.

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajalle myönne-
tään sukupolvenvaihdoseläke, lakkautetaan työ-
kyvyttömyyseläke lähinnä seuraavasta mahdol-
lisesta erääntymispäivästä siltä osin kuin eläke
perustuu tässä laissa tarkoitettuun yrittäjätoi-
mintaan. Ne lakkautettavan työkyvyttömyys-
eläkkeen erät, jotka on maksettu sukupolven-
vaihdoseläkkeen alkamisen jälkeen, katsotaan
sukupolvenvaihdoseläkkeen osasuorituksiksi.

6 d §.

Jos sukupolvenvaihdoseläkkeen saaja ryhtyy
harjoittamaan maataloutta 1 §:n 2 momentin 1
kohdassa tarkoitetulla tavalla, lakkautetaan elä-
ke. Mikäli rikkomus on lievä tai on olemassa
muu erityinen syy, voidaan eläke lakkauttaa
osaksi tai määrääjäksi taikka päättää, että eläke
maksetaan entisen suuruisena. Eläke voidaan
lakkauttaa tai sitä alentaa siitä, kun lakkautta-
misen aiheuttavaan toimintaan ryhdyttiin.

6 e §.

Maatilahallituksen on annettava eläkelaitok-
selle lausuntonsa siitä,

2) onko luovuttajalla katsottava olevan
oikeus pidättää viljelmästä 6 b §:n 3 momentin
2 tai 3 kohdassa tarkoitettu alue, onko viljel-
mä 6 b §:n 4 momentissa mainituin tavoin
pirstottu ja täyttääkö luovutuksensaaja sano-
tun pykälän 5 momentissa tarkoitetut edelly-
tykset; sekä

6 f §.

Haettaessa sukupolvenvaihdoseläkettä on
eläkehakemukseen liitettävä luovutuksensaajan
sitoumus, jossa hän velvoittautuu, mikäli eläke
myönnetään, pitämään luovutetun viljelmän
pirstomattomana omistuksessaan sekä viljelmäl-

lä tai sen välittömässä läheisyydessä asuen ja
itse työhön osallistuen harjoittamaan sillä maa-
taloutta vähintään viiden vuoden ajan eläkkeen
alkamisesta. Luovutuksensaajalla on kuitenkin
oikeus keskeyttää sitoumuksensa täyttämisen
asevelvollisuutensa suorittamisen, maataloudel-
listen ammattiopintojen tai muun hyväksyttä-
vän syyn vuoksi. Tällaisen esteen kestäessä
vuotta pitemmän ajan eläkelaitoksen tulee pi-
dentää sitoumusaikaa vastaavalla ajalla, jollei
luovutuksensaaja osoita, että hän itse, hänen
aviopuolisonsa tai toinen luovutuksensaaja täyt-
tää sitoumuksen velvoitteet.

Jollei luovutuksensaaja täytä 2 momentissa
tarkoitettua sitoumustaan eikä tämä johdu hy-
väksyttävästä syystä, on eläkelaitoksen velvoi-
tettava luovutuksensaaja korvaamaan eläkelai-
tokselle sukupolvenvaihdoseläkkeen pääoma-
arvo, joka määrätään sosiaali- ja terveysminis-
terion vahvistamien perusteiden mukaan. Eri-
tyisestä syystä eläkelaitos voi kuitenkin päättää,
että eläkkeen pääoma-arvo jätetään osaksi tai
kokonaan luovutuksensaajalta perimättä. Pää-
oma-arvosta on maksettava kymmenen prosen-
tin suuruinen vuotuinen korko päätöksen lain-
voimaiseksi tulosta lukien. Eläkelaitoksen lain-
voimainen päätös pääoma-arvon korvaamisesta
korkeineen saadaan panna täytäntöön niin kuin
riita-asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio.

6 g §.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalla on oikeus
saada eläkelaitokselta sitova ennakkopäätös sii-
tä, aiheuttaako hänen suunnittelemansa toimen-
pide eläkkeen lakkauttamisen 6 d §:n 5 mo-
mentin mukaan. Luovutuksensaajalle on samoin
pyynnöstä annettava ennakkopäätös siitä, onko
hänen aikomansa menettely katsottava 6 f §:ssä
tarkoitetuksi sitoumuksen keskeyttämiseksi tai
täyttämättä jättämiseksi ja mitä seuraamuksia
menettely sanotun säännöksen mukaan aiheut-
taa.

Tätä lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta
1980 lukien.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta tapauk-
siin, joissa viljelmän luovutus on tapahtunut
tai maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ssä tar-
koitettu ehdollinen päätös eläkkeen perustuessa
sanottuun pykälään on annettu ennen 1 päivää
tammikuuta 1980.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, sovelletaan, jos rikkomus on tapahtunut joulukuun 31 päivän 1979 jälkeen, tämän lain 6 d §:n 5 momenttia.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1979.

Tasavallan Presidentti

Sosiaali- ja terveysministeri

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 6 b §, 6 c §:n 3 momentti, 6 d §:n 5 momentti, 6 e §:n 1 momentin 2 kohta, 6 f §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 g §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 a §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta sekä 6 d §:n 5 momentti 7 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa (20/77), 6 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 c §:n 3 momentti 15 päivänä maaliskuuta 1974 annetussa laissa (219/74), 6 b § mainituissa 15 päivänä maaliskuuta 1974 ja 7 päivänä tammikuuta 1977 annetuissa laeissa sekä 21 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (414/76) sekä 6 e §:n 1 momentin 2 kohta, 6 f §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 g §:n 4 momentti mainituissa 21 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

6 a §.

Maatalousyrittäjällä, joka luovuttaa jatkamiskelpoiseksi katsottavan, kokonaan tai osaksi, kuitenkin vähintään neljäsosalta, omistamansa viljelmän 6 b §:ssä tarkoitetulle luovutuksen-saajalle ja pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, on oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä edellyttäen:

1) että hän vähintään viiden vuoden ajan välittömästi ennen luovutusta on viljelmällä asuen harjoittanut maataloutta 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla ja sanotun ajan saanut *pääasiallisen* toimeentulonsa tässä laissa tarkoitetusta yrittäjätoiminnasta;

3) että hän luovutuksen tapahtuessa ei saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä *tai tämän lain mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä;* ja

Maatalousyrittäjän aviopuolisolla, joka täyttää muut 1 momentissa mainitut eläkkeen saamisen edellytykset, on oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä, vaikka hänellä ei ole omistusoikeutta luovutettavaan viljelmään.

1) että hän vähintään viiden vuoden ajan välittömästi ennen luovutusta on viljelmällä asuen harjoittanut maataloutta 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla ja *että hänen on sanotun ajan katsottava* tässä laissa tarkoitetusta yrittäjätoiminnasta *ottaen huomioon sen laatu ja laajuus saaneen toimeentulostaan ainakin puolet;*

3) että hän luovutuksen tapahtuessa ei saa kansaneläkelain mukaista *toistaiseksi myönnettyä* työkyvyttömyyseläkettä; ja

Maatalousyrittäjän aviopuolisolla, joka täyttää muut 1 momentissa mainitut eläkkeen saamisen edellytykset, on oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä, vaikka hänellä ei ole omistusoikeutta luovutettavaan viljelmään. *Aviopuolisoon rinnastetaan maatalousyrittäjän leski, jos luovutettava viljelmä kuuluu omaisuuteen, johon leskellä on avio-oikeus. Tällöin pidetään 1 momentissa tarkoitettuna luovutuksena myös lesken ja perillisten välistä ositusta, jossa luovutuksensaaja saa omistukseensa sanotun viljelmän.*

Voimassa oleva laki.

Sukupolvenvaihdoseläkettä voidaan myöntää maatalousyrittäjälle, joka ei täytä 1 momentin 1 kohdassa säädettyä viljelmällä asumista koskevaa edellytystä, jos siihen on erityisiä syitä.

6 b §.

Jatkamiskelpoisena pidetään viljelmää, jonka käyttäminen maataloustuotannossa on tarkoituksenmukaista ja josta luovutuksensaajan perheineen voidaan arvioida saavan toimeentulonsa. Viljelmää, joka sijaitsee alueellisen kehittämisen edistämisestä annetussa laissa (451/75) tarkoitetulla kehitysalueella, pidetään kuitenkin jatkamiskelpoisena, jos luovutuksensaaja perheineen voi saada siltä pääasiallisen toimeentulonsa. Jatkamiskelpoisuutta harkittaessa on otettava huomioon viljelmän pelto- ja metsäpinta-ala, sen tilusten sijainti ja muut luontaiset tuotantoedellytykset, asuin- ja talousrakennusten kunto ja muut näihin verrattavat seikat. Niin ikään otetaan tällöin huomioon sellainen ammattimainen kalastustoiminta ja porotalous, josta luovutaan luovutuksensaajan hyväksi samalla kertaa kuin viljelmästä. Asetuksella voidaan säätää tarkemmin, millaisin perustein ratkaistaan viljelmän jatkamiskelpoisuus.

Ehdotus.

Sukupolvenvaihdoseläkettä voidaan myöntää maatalousyrittäjälle, joka ei täytä 1 momentin 1 kohdassa säädettyä viljelmällä asumista koskevaa edellytystä, jos siihen on erityisiä syitä. *Sanojen kohdan maatalouden harjoittamista koskevan säännöksen estämättä voidaan viljelmän peltot vuokrata luovutuksensaajalle enintään yhdeksi vuodeksi välittömästi ennen luovutusta.*

6 b §.

Jatkamiskelpoisena pidetään viljelmää, jonka käyttäminen maataloustuotannossa on tarkoituksenmukaista ja josta luovutuksensaajan perheineen voidaan arvioida saavan toimeentulonsa. Viljelmää, joka sijaitsee alueellisen kehittämisen edistämisestä annetussa laissa (451/75) tarkoitetulla kehitysalueella, pidetään kuitenkin jatkamiskelpoisena, jos luovutuksensaaja perheineen voi saada siltä pääasiallisen toimeentulonsa. *Jatkamiskelpoisuuteen vaikuttavana ei kuitenkaan pidetä aluetta, joka on hankittu viljelmään viimeisen vuoden aikana ennen luovutusta.* Jatkamiskelpoisuutta harkittaessa on otettava huomioon viljelmän pelto- ja metsäpinta-ala, sen tilusten sijainti ja muut luontaiset tuotantoedellytykset, asuin- ja talousrakennusten kunto ja muut näihin verrattavat seikat. *Jos viljelmä luovutetaan useammalle kuin yhdelle luovutuksensaajalle, jotka eivät ole aviopuolisoita, katsotaan se jatkamiskelpoiseksi vain, jos kukin luovutuksensaajista perheineen voi saada edellä tarkoitetun toimeentulon.*

Viljelmän jatkamiskelpoisuutta harkittaessa otetaan myös huomioon sellainen ammattimainen kalastustoiminta ja porotalous, josta luovutaan luovutuksensaajan hyväksi samalla kertaa kuin viljelmästä, sekä luovutuksensaajan tai hänen aviopuolisonsa ainakin yhden vuoden ennen luovutushetkeä omistama viljelmä, joka maatilain (188/77) mukaisesti soveltuu luovutuksen kohteena olevaan viljelmään lisäalueeksi. Asetuksella voidaan säätää tarkemmin, millaisin perustein ratkaistaan viljelmän jatkamiskelpoisuus.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että viljelmä luovutetaan kokonaisuudessaan luovutuksensaajalle. Eläkkeen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että luovutuksensaaja ei yksin tai yhdessä aviopuolionsa kanssa taikka luovutuksensaajan aviopuoliso yksin omista enempää kuin puolet viljelmästä.

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

Jos luovutuksensaajia on useita, lasketaan edellä mainittua säännöstä sovellettaessa luovutuksensaajien ja aviopuolisoiden osuudet yhteen. Luovuttajalla on kuitenkin oikeus, jollei toimenpide häiritse viljelmän tarkoituksenmukaista maatilataloudellista käyttöä, pidättää viljelmäästä

1) itselleen ja kullekin rintaperilliselleen sekä otto- ja kasvattilapselleen tontti vakinaisen tai vapaa-ajan asunnon rakentamista varten; ja

2) itselleen tai toiselle alue, jolla on huomattavasti suurempi arvo käytettynä muuhun kuin maatilataloudellisiin tarkoituksiin.

Oikeutta sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiseen ei ole, jos viljelmästä on 19 päivän loka-kuuta 1973 jälkeen luovutettu niin olennainen osa, että luovutusta on pidettävä tilan pirstomisena.

Luovutuksensaajan tulee olla *maatalousyrittäjän* tai hänen aviopuolisensa *tahi näiden veljen tai sisaren lapsi taikka tällaisen lapsen jälkeläinen tai aviopuoliso*. Lapsena pidetään myös avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta, joka on *laillisesti tunnustettu tai jolla on tunnustetun lapsen asema, sekä otto- ja kasvattilasta*. Lisäksi luovutuksensaajalta edellytetään, että hänet voidaan ikänsä, ammattitaitonsa ja muiden ominaisuuksiensa puolesta katsoa sopivaksi harjoittamaan maatilataloutta viljelmällä ja ettei hänen tukemistaan ole pidettävä hänen taloudellisen asemansa ja olosuhteittensa takia ilmaisen epätarkoituksenmukaisena.

1) itselleen ja kullekin rintaperilliselleen sekä otto- ja kasvattilapselleen *kohtuullisen ko-* *koinen* tontti vakinaisen tai vapaa-ajan asunnon rakentamista varten;

2) itselleen tai toiselle alue, jolla on huomattavasti suurempi arvo käytettynä muuhun kuin maatilataloudellisiin tarkoituksiin; ja

3) *rintaperillisilleen sellainen osa viljelmän tuovanomaista huomattavasti suuremmasta metsämaasta, jonka pidättäminen ei ole esteenä maatilalaissa tarkoitettun lainan myöntämiselle luovutuksensaajalle.*

Oikeutta sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiseen ei ole, jos luovuttaja on 1 päivänä huhtikuuta 1977 tai sen jälkeen luovuttanut viljelmästäan niin olennaisen osan, että luovutusta on pidettävä tilan pirstomisena.

Luovutuksensaajan tulee olla *luovuttajan* tai tämän aviopuolison *rintaperillinen*, joka ikänsä, ammattitaitonsa ja muiden ominaisuuksiensa puolesta voidaan katsoa sopivaksi harjoittamaan maatilataloutta viljelmällä. Jollei tällaista sukulaista ole tai tämä ei muusta syystä tule luovutuksensaajana kysymykseen, voidaan luovutuksensaajaksi hyväksyä edellä mainitut *vaihto-* *vuokset täyttävä muu henkilö*. Lisäksi edellytetään, että *sukupolvenvaihdoksen* tukemista ei ole pidettävä ilmaisen epätarkoituksenmukaisena luovutuksensaajan taloudellisen aseman ja *muiden olosuhteiden* takia.

Viljelmän asuin- ja talousrakennukset voidaan ottaa huomioon eläkkeenhakijan eduksi ratkaistaessa, omistaako maatalousyrittäjä 6 a §:n 1 momentin johdantokappaleessa tarkoitettua neljäsosaa taikka luovutuksensaaja puolisoineen edellä 3 momentin johdantokappaleessa tarkoitettua suuremman osuuden kuin puolet viljelmästä.

6 c §.

Jos osaeläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyys-

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajalle myönne-

Voimassa oleva laki.

eläkkeen saajalle myönnetään sukupolvenvaihdoseläke, lakkautetaan työkyvyttömyyseläke lähinnä seuraavasta mahdollisesta erääntymispäivästä siltä osin kuin eläke perustuu tässä laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan. Ne lakkautettavan työkyvyttömyyseläkkeen erät, jotka on maksettu sukupolvenvaihdoseläkkeen alkamisen jälkeen, katsotaan sukupolvenvaihdoseläkkeen osasuorituksiksi.

Ehdotus.

tään sukupolvenvaihdoseläke, lakkautetaan työkyvyttömyyseläke lähinnä seuraavasta mahdollisesta erääntymispäivästä siltä osin kuin eläke perustuu tässä laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan. Ne lakkautettavan työkyvyttömyyseläkkeen erät, jotka on maksettu sukupolvenvaihdoseläkkeen alkamisen jälkeen, katsotaan sukupolvenvaihdoseläkkeen osasuorituksiksi.

6 d §.

Jos sukupolvenvaihdoseläkkeen saaja ryhtyy harjoittamaan maataloutta 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, lakkautetaan eläke, *ellei erityistä syytä sen edelleen maksamiseen ole olemassa*. Eläke voidaan lakkauttaa siitä, kun lakkauttamisen aiheuttavaan toimintaan ryhdyttiin.

Jos sukupolvenvaihdoseläkkeen saaja ryhtyy harjoittamaan maataloutta 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, lakkautetaan eläke. *Mikäli rikkomus on lievä tai on olemassa muu erityinen syy, voidaan eläke lakkauttaa osaksi tai määräajaksi taikka päättää, että eläke maksetaan entisen suuruisena*. Eläke voidaan lakkauttaa *tai sitä alentaa* siitä, kun lakkauttamisen aiheuttavaan toimintaan ryhdyttiin.

6 e §.

Maatilahallituksen on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä,

2) onko luovuttajalla katsottava olevan oikeus pidättää viljelmästä 6 b §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu alue, onko viljelmää 6 b §:n 3 momentissa mainituin tavoin pirstottu ja täyttääkö luovutuksensaaja sanotun pykälän 4 momentin *viimeisessä virkkeessä* tarkoitettut edellytykset; sekä

2) onko luovuttajalla katsottava olevan oikeus pidättää viljelmästä 6 b §:n 3 momentin 2 *tai* 3 kohdassa tarkoitettu alue, onko viljelmää 6 b §:n 4 momentissa mainituin tavoin pirstottu ja täyttääkö luovutuksensaaja sanotun pykälän 5 momentissa tarkoitettut edellytykset; sekä

6 f §.

Haettaessa sukupolvenvaihdoseläkettä on eläkehakemukseen liitettävä luovutuksensaajan sitoumus, jossa hän velvoittautuu, mikäli eläke myönnetään, pitämään luovutetun viljelmän omistuksessaan sekä viljelmällä tai sen välittömässä läheisyydessä asuen ja itse työhön osallistuen harjoittamaan sillä maataloutta vähintään viiden vuoden ajan eläkkeen alkamisesta.

Haettaessa sukupolvenvaihdoseläkettä on eläkehakemukseen liitettävä luovutuksensaajan sitoumus, jossa hän velvoittautuu, mikäli eläke myönnetään, pitämään luovutetun viljelmän *pirstomattomana* omistuksessaan sekä viljelmällä tai sen välittömässä läheisyydessä asuen ja itse työhön osallistuen harjoittamaan sillä maataloutta vähintään viiden vuoden ajan eläkkeen alkamisesta. *Luovutuksensaajalla on kuitenkin oikeus keskeyttää sitoumuksensa täyttäminen asevelvollisuutensa suorittamisen, maatalouden ammattiopintojen tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi. Tällaisen esteen kestäessä*

Voimassa oleva laki.

Jollei luovutuksensaaja täytä 2 momentissa tarkoitettua sitoumustaan eikä tämä johdu hyväksyttävästä syystä, on eläkelaitoksen veloitettava luovutuksensaaja korvaamaan eläkelaitokselle sukupolvenvaihdoseläkkeen pääoma-arvo, joka määrätään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan. Erityisestä syystä eläkelaitos voi kuitenkin päättää, että eläkkeen pääoma-arvo jätetään osaksi tai kokonaan luovutuksensaajalta perimättä. Pääoma-arvon korvaamista koskeva eläkelaitoksen lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio.

Ehdotus.

vuotta pitemmän ajan eläkelaitoksen tulee pidentää sitoumusaikaa vastaavalla ajalla, jollei luovutuksensaaja osoita, että hän itse, hänen aviopuolisonsa tai toinen luovutuksensaaja täyttää sitoumuksen velvoitteet.

Jollei luovutuksensaaja täytä 2 momentissa tarkoitettua sitoumustaan eikä tämä johdu hyväksyttävästä syystä, on eläkelaitoksen veloitettava luovutuksensaaja korvaamaan eläkelaitokselle sukupolvenvaihdoseläkkeen pääoma-arvo, joka määrätään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan. Erityisestä syystä eläkelaitos voi kuitenkin päättää, että eläkkeen pääoma-arvo jätetään osaksi tai kokonaan luovutuksensaajalta perimättä. Pääoma-arvosta on maksettava kymmenen prosentin suuruinen vuotuinen korko päätöksen lainvoimaiseksi tulosta lukien. Eläkelaitoksen lainvoimainen päätös pääoma-arvon korvaamisesta korkoineen saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio.

6 g §.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalla on oikeus saada eläkelaitokselta sitova ennakkopäätös siitä, aiheuttaako hänen suunnittelemansa toimenpide eläkkeen lakkauttamisen 6 d §:n 5 momentin mukaan. Luovutuksensaajalle on samoin pyynnöstä annettava ennakkopäätös siitä, onko hänen aikomansa menettely katsottava 6 f §:n 3 momentissa tarkoitetuksi sitoumuksen täyttämättä jättämiseksi ja mitä seuraamuksia menettely sanotun säännöksen mukaan aiheuttaa.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalla on oikeus saada eläkelaitokselta sitova ennakkopäätös siitä, aiheuttaako hänen suunnittelemansa toimenpide eläkkeen lakkauttamisen 6 d §:n 5 momentin mukaan. Luovutuksensaajalle on samoin pyynnöstä annettava ennakkopäätös siitä, onko hänen aikomansa menettely katsottava 6 f §:ssä tarkoitetuksi sitoumuksen keskeyttämiseksi tai täyttämättä jättämiseksi ja mitä seuraamuksia menettely sanotun säännöksen mukaan aiheuttaa.

Tätä lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1980 lukien.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta tapauksiin, joissa viljelmän luovutus on tapahtunut tai maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös eläkkeen perustuessa sanottuun pykälään on annettu ennen 1 päivää tammikuuta 1980.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, sovelletaan, jos rikkomus on tapahtunut joulukuun 31 päivän 1979 jälkeen, tämän lain 6 d §:n 5 momenttia.